

Profesor: Boteanu Mădălina

Ion Pillat, *Aci sosi pe vremuri*
- Particularitățile textului poetic -

Tradiționalismul este o direcție culturală atașată, uneori excesiv, valorilor trecutului.
Principalele trăsături ale acestui curent literar sunt: preocuparea pentru aspectele naționale, pentru folclor, mit și istorie; caracter rural (cultul satului, satul este privit ca o vatră de spiritualitate); peisajul rural; paseismul;
Reprezentanți: Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Aron Cotruș etc.

Aci sosi pe vremuri

de Ion Pillat

La casa amintirii cu-obloane și pridvor,
Păienjeni zăbreliță și poartă, și zăvor.

Iar hornul nu mai trage alene din ciubuc
De când luptară-n codru și poteri, și haiduc.

În drumul lor spre zare îmbătrâniră plopilor.
Aci sosi pe vremuri bunica-mi Calyopi.

Nerăbdător bunicul pândise de la scară
Berlina legănată prin lanuri de secară.

Pe-atunci nu erau trenuri ca azi, și din berlină
Sări, subțire,-o fată în largă crinolină.

Privind cu ea sub lună câmpia ca un lac,
Bunicul meu desigur i-a recitat *Le lac*.

Iar când deasupra casei ca umbre berze cad,
Îi spuse *Sburătorul*, de-un tânăr Eliad.

Ea-l asculta tăcută, cu ochi de peruzeă...
Și totul ce romantic, ca-n basme, se urzea.

Și cum ședeau... departe, un clopot a sunat,
De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat.

Dar ei, în clipa asta simțeau că-o să rămână...
De mult e mort bunicul, bunica e bătrână...

Ce straniu lucru: vremea! Deodată pe perete
Te vezi aievea numai în ștersele portrete.

Te recunoști în ele, dar nu și-n fața ta,
Căci trupul tău te uită, dar tu nu-l poți uita...

Ca ieri sosi bunica... și vii acuma tu:
Pe urmele berlinei trăsura ta stătu.

Același drum te-aduse prin lanul de secară.
Ca dânsa tragi, în dreptul pridvorului, la scară.

Subțire, calci nisipul pe care ea sări.
Cu berzele într-însul amurgul se opri...

Și m-ai găsit, zâmbindu-mi, că prea naiv eram
Când ți-am șoptit poeme de bunul Francis Jammes.

Iar când în noapte câmpul fu lac întins sub lună
Și-am spus Balada lunei de Horia Furtună,

M-ai ascultat pe gânduri, cu ochi de ametist,
Și ți-am părut romantic și poate simbolist.

Și cum ședeam... departe, un clopot a sunat.
Același clopot poate . în turnul vechi din sat...

De nuntă sau de moarte, în turnul vechi din sat

Vocabular

pridvor = galerie exterioară a unei construcții, deschisă, cu acoperișul sprijinit pe stâlpi, așezată în fața unei clădiri sau de jur împrejurul acesteia; element de arhitectură tradițională.

zăbrea = vergea de fier sau de lemn

ciubuc = pipă orientală, ornamentată cu fildeș sau chihlimbar.

poteră = ceată de oameni înarmați sau detașament de arnăuți ai stăpânirii însărcinați cu prinderea răufăcătorilor.

crinolină = fustă lungă și foarte largă, susținută de arcuri subțiri, la modă pe la mijlocul secolului al XIX-lea

peruzea = piatră semiprețioasă, opacă, de culoare albastră sau verzuie

berlină = trăsură în formă de cupeu cu patru locuri, având legătură, prin fabricare cu orașul Berlin

ametist = varietate de cuarț de culoare violet, folosită ca piatră semiprețioasă

Le lac – este una dintre cele mai cunoscute poezii ale lui Alphonse de Lamartine (1790-1869), autor al unui volum de poezii romantice intitulat *Meditații poetice*

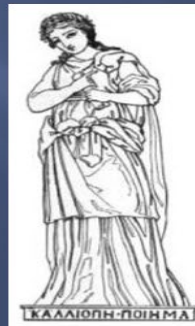
Francis Jammes (1868-1938), poet francez

Horia Furtună (1888-1952) – avocat, orator și poet simbolist minor, contemporan cu Ion Pillat

CALLIOPE - MUZA GENULUI EPIC, A ELOCVENȚEI ȘI A FILOZOFIEI

- este fiica lui Zeus;
- este considerată cea mai înțeleaptă dintre muze;
- cele nouă muze surori erau:
  - **Calliope** - muza poeziei epice și a elocvenței;
  - **Clio** - muza istoriei;
  - **Erato** - muza elegiei și a poeziei de dragoste;
  - **Euterpe** - muza muzicii și a poeziei lirice;
  - **Melpomene** - muza tragediei;
  - **Polimnia** - muza retoricii și a imnurilor religioase;
  - **Terpsichore** - muza dansului;
  - **Thalia** - muza comediei;
  - **Urania** - muza astronomiei.
- la diferite festivități, cântecele muzelor îi desfătau pe zeii Olimpului.

Elocvența (din lat. *eloquentia*) sau **elocința** este arta de a vorbi frumos și convingător. Printr-o exprimare elocventă, sugestivă, se poate ajunge la convingerea și influențarea interlocutorilor.

Grupa 1: Lingviștii

a) Identificați registrele stilistice prezente în text. Ce valoare are folosirea acestora în planul semnificației?

b) Explicați valoarea expresivă a timpurilor verbale folosite în poezie și menționați semnificația alternanței acestora.

c) Identificați trei mărci lexico-gramaticale ale eului liric.

Grupa 2: Arhitecții

- a) Explicați titlul poeziei.
- b) Cercetați structura poeziei, delimitați secvențele poetice și fixați ideea/ideile poetice.
- c) Ilustrați simetria compozițională a poeziei.

▣ În mitologia modernă, Calliope, muza versurilor epice, apare ca o zeiță care ucide scriitorii în momentul în care își încheiau lucrarea. Obiceiul crud a fost justificat de necesitatea de a păstra capodopera într-o singură copie, fără posibilitatea de a crea o alta. Acest mit a fost folosit în producția seriei americane de televiziune "Supernatural" de Eric Kripke, filmată în 2006.

*Simon Vouet (1590-1649),
Muzele Urania și Calliope*

Grupa 3: Poeticienii

- Identificați tema poeziei și patru motive literare.
- Numiți stările eului liric, exemplificând prin citate semnificative.
- Menționați modalitățile de realizare a muzicalității (elemente prozodice, repetiția unor sintagme/versuri).

- Numele zeitelor poate fi întâlnit de la nume de flori, fluturi, instrumente muzicale sau yachturi până la cele ale unor firme, uleiuri de motor și rachete montate pe tancuri.
- Kalliope - numele unui asteroid, descoperit la mijlocul secolului al XIX-lea de către John Russell Hind, un astronom englez.
- Este un instrument muzical care produce sunete prin trimiterea unui gaz, inițial abur sau aer comprimat mai recent, prin niște fluiere.
- De asemenea, numele ei este numit unul dintre cele mai neobișnuite instrumente muzicale de vânt a lumii. Acesta este organul abur al "Calliope", asamblat din locomotiva și sonda navei.
- Calliope oferă oamenilor arta de mare putere de influență asupra sufletului uman, pentru că în arsenalul său, printre alte forme poetice enumerate poezia eroică. Din Kalliope vine scrierile valorii militare, demnității și curajului, o dorință nobilă de sacrificiu de sine în numele idealurilor înalte. Liră divină Magia mamei a trecut la fiul lui Calliope, Orfeu. Apollo ia dat lirul și musașii i-au învățat pe tânărul zeu să joace șirurile. Orfeu a atins o astfel de perfecțiune în joc că lirul său a devenit magic. Muzica divină supune oamenilor, animalelor și plantelor. Natura însăși a ascultat sunetul lirului lui Orfeu. Stâncile, copacii și arbuștii au circulat în dans. În ocean, furtuna a scăzut, valurile s-au liniștit sub pasajele lirice pacifitoare.

Grupa 4: Simboliștii

- Care este semnificația trimiterilor livrești?
- Identificați în textul poeziei cuvintele-cheie.
- Menționează elementele de portret ale bunicii și ale iubitei.

Grupa 5: Esteticienii

- a) Identificați câte 2 trăsături specifice unor curente literare prezente în text (tradiționalism, romantism, simbolism).
- b) Identifică diversele mijloace de realizare artistică (patru figuri de stil și trei imagini artistice diferite).

- În general, în picturi apare cu un instrument de scris sau o liră în mână. După Hesiod, Calliope inspira regi și prinți.
- În unele imagini, Calliope este reprezentată cântând la harpă.
- în unele cazuri, Calliope este portretizată fără atribute, într-o tunică, iar mâinile ei sunt libere.
- În confirmarea superiorității sale față de alte muze, Calliope poartă o coroană aurie.

Pierre Mignard (1612-1695),
Calliope, Urania și Terpsichore

Bibliografie:

- Manea, Alina, *Limba și literatura română. Textul literar-concepte și exerciții propuse*, Editura Delfin, București, 2014.
- Miorița Baciú Got (coord.), *Limba și literatura română*, Editura Nomina, București, 2006.
- Ilie, Emanuela, *Didactica limbii și literaturii române*, Editura Polirom, Iași, 2014.
- Pavelescu, Marilena, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Corint, București, 2010.
- Vistian, Goia, *Didactica limbii și literaturii române pentru gimnaziu și liceu*, Editura Dacia Educațional, Cluj-Napoca, 2002.
- Corneliu, Crăciun, *Metodica predării limbii și literaturii române în gimnaziu și liceu*, Editura Emia, Deva, 2007.
- Bădărău, George, *Modernismul interbelic*, Editura Institutul European, Iași, 2005